شێرزاد حەسەن لە تەنیاییەوە بۆ ژنێکی منگن
لێکۆڵینەوەیەک لەسەر چیرۆک و بەرهەمەکانی بەڕێز شێرزاد حەسەن

ئەردەڵان عەبدوڵڵا

بەشی دووەم

گوڵی ڕەش

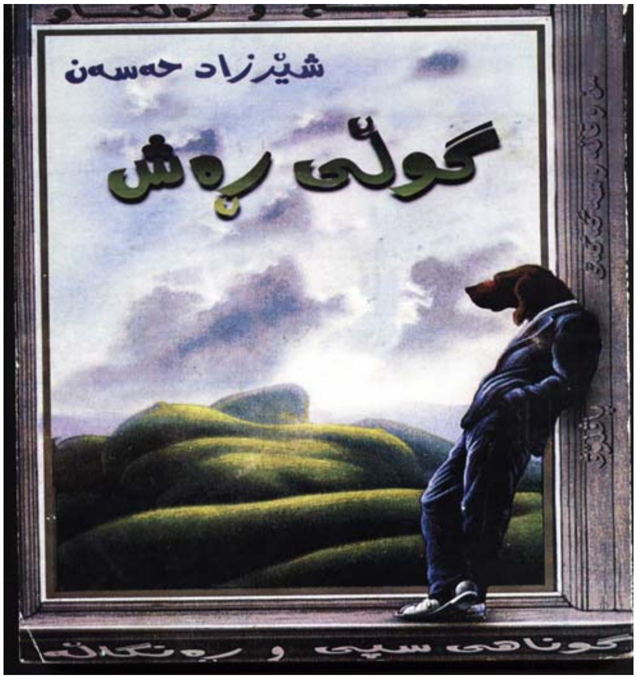

گوڵی ڕەش ، دووەمین بەرهەمی شێرزاد حەسەنە . چاپی یەکەمی ساڵی 1988 بووە. واتە پاش پێنج ساڵ بەدوای کۆمەڵە چیرۆکی تەنیایی چاپکراوە. گوڵی رەش بریتییە لە شەش کورتە چیرۆک:

1. گوڵی ڕەش
2. گوناهی سپی
3. من و قالەوسەگەکەی پافلۆف
4. ڕەنگاڵە
5. میم
6. زەلکاو

بەهەمان شێوەی تەنیایی ، مەسەلەکانی (سێکس ، کێشەی چینایەتی ونایەکسانی کۆمەڵایەتی و سایکۆلۆژی و نەخۆشیە دەروونیەکان) خۆیان دووبارە دەکەنەوە. وەلێ ئەم چیرۆکانەی ، زۆر بەشێوازێکی ئەدەبی بەرز نووسیویەتی . لەهەمان کاتیشدا ، ئەو بابەتانەی کەخراونەتە دەریای

ئەم چیرۆکانەوە ، زۆرگرنگ و بەنرخن . دەتوانم بڵێم کە شێرزاد لەرێگای ئەم کتێبەوە ناوبانگی دەرکرد . لەم چیرۆکانەدا دووبابەتی گرنگ خۆیان زەقکردۆتەوە. یەکەمیان بیری ئایدۆلۆژی چەپ (کۆمۆنیستی) . دووەمیان نەخۆشی دەروونی و زانستی سایکۆلۆژیا. کەیەکەمیان خۆی لە چیرۆکی "میم" دا دەردەکەوێت ، دووەمیشیان لە چیرۆکی "من وقالەو سەگەگەکی **پافلۆف**" دا ، دەردەکەوێت .

چیرۆکی میم

ناڵێم خانوەکەم...من ئێستاش ڕقم لە پیتی "میم" _ە.م..م...م..
ئای کەبێزم لەو میمەیە. میمی پاشگر ، گەر بۆم بکرێ
لەزمانی کوردی دا نایهێڵم... هەڵی دەگرم..
بروخێ میم ... ئەو هۆکارانەش کەئەم
پیتەیان خوڵقاند . ئەم میمە.
تابڵێ ی پیتێکی ئێسک
گران و ناشیرینە.
بەتایبەتی کە
بەدوای ناوەوە
دێ.
بەڕای من لەنێو هەموو زمانەکان دا هەر ناشیرینە ..
هەی دوو هەزار ملیۆن تف لە میمە......

هەر ئەم میمانە بوون پاڵیان بەمنەوە نا کە هۆگری نووسینەکانی شێرزاد بم . لەم چیرۆکەدا شێرزاد، شۆرشێکی گەورە دژی سیستەمێکی نامرۆڤی دەکات . ئەم چیرۆکە ڕاپەڕینێکە لەدژی عەقڵیەتێکی کۆنی دووهەزار ملیۆن ساڵی . خۆپیشاندانێکی ئازادە ، دژی پەروەردەیەکی سەقەتی کۆمەڵگا. خەباتێکە مەزنە ، دژی مێژوو، فەلسەفە، سیاسەت ، مۆراڵە پیسەکانی ناوکۆمەڵگا.
شێرزاد لەم چیرۆکەدا ، دەبێتە شۆرشگێرێک و بەقەڵەمەکەی ، شۆرش دژی ناعەدالی دەکات. وەکوو جەنگاوەرێک، شەرێکی پیرۆز دژی زووڵم وزۆری خاوەنی (میم) ە کا دەکات. شێرزاد بەزمانێکی شیرینی ئەدەبی ، دەیەوێت سوێرترین و ناشرینترین ووشەی زمانی کوردی لەناوبەرێت. وەکوو بابایەکی بەئەزموویش ، لەترس و کارەساتەکانی ئەم نەخۆشی (میم) ە مان ، پێ رادەگەیەنێت . وەکوو دکتۆرێک ، کۆمەڵگا لە ئاکامەکانی ئەم نەخۆشیە کووشندەیە ئاگادار دەکاتەوە.
وەلێ بەداخەوە شێرزدا لەپاش ئەم میمە ، نەیتوانی (میم) ێکی تری هاوشێوەی بنووسێت. هەر لێرەشەوە کاریگەری ئایدۆلۆژیا بەسەر نووسەرەوە دەبینین . بە بڕوای من شێرزاد کاتێک لە کۆڵانی هەژارو زەحمەتکێشەکانی "کوراوە" ی هەولێر بوو، هەستی بە دەردەسەری و ئازارو مەینتیەکانی خەڵکی گەڕەکەکەی دەکرد. زۆر لەنزیکەوە دیاردەو نەخۆشیەکانی دەبینی . وەلێ

کاتێک ئەو کۆڵانەی بەجێهێشت و، خۆی کرد بە گەڕەکی (**پۆست مۆدێرنیزم!**) دا، تەنها خانووی مۆدێرن و خەڵکی مۆدێرنی بینی . هەر ئەمەش بووە هۆی ، دوورکەوتنەوە لە جیهانی میم .

رۆمانی پەروەردەی هەستیارانە ی فلۆبیرو میمی شێرزاد

فلۆبێر رۆماننووسی گەورەی فەرەنسا ، پاش شکستەکانی ساڵی 1848 ، رۆمانێکی مەزنی بەناوی " پەروەردەی هەستیارانە " نووسی . ئەم رۆمانە باسی ژیانی دوو گەنجی فەرەنسی دەکات ، کەچۆن یەکەمجار باوەڕیان بەبیری ئازادی و یەکسانی کۆمەڵایەتی هەیە، کەچی پاشان هەردووکیان دەبنە مووچەخۆری دەوڵەت و، تەنانەت یەکێکیان دەبێتە فەرمانداریکی دڵ رەق لە جەزائیر. لەورۆمانەدا فلۆبێر باسی ڕووداوەکانی پاش 1848 دەکات ، کەچۆن کاریکردە سەر تەواوی ژیانی فەرەنسیەکان . هەرلەو رۆمانەدا ، زۆر بە توندی هێرش دەکاتە سەر ، دەوڵەمەندو سیستەمی سەرمایەداری . فلۆبێر دەڵێت : **زۆر ڕقم لە ووشەی "موڵکەکەم ، موڵکەکەت" دەبێتەوە . بەدەستم بێت ئەو ووشەیە لەناو دەبەم .**
پێدەچێت ئەم میمەی کاک شێرزادیش ، هەرلەو سەرچاوەیەوە هەڵقووڵابێت .

من و قالەوسەگەکەی پافلۆف
گەر ئەو سەرخۆشە لەعنەتی یە ، پێڵاوی پێ ی چەپی
دابکەندبایە ، من دەمێک بوو نامەی
ماجستێرەکەم خوێندبۆوە.

ئەم چیرۆکە باسی خوێندکارێکی زانکۆ دەکات ، کە بۆ ماجستێر دەخوێنێت . لەیەکێک لە هۆتێلە هەرزان و ناخۆشەکانی بەغدا دەژی . لەسەروو ژوورەکەی ئەمەوە ، سەرخۆشێک دەژی . هەموو شەوێک کەئەم سەرخۆشە دێتەوە ، پێڵاوی چەپی دادەکەنێت و ، بەتوندی دەیکێشێت بە زەویدا و ئینجا دەخەوێت .
خوێندکارەکەش لەسەر ئەم رەوشتە سەیرەی سەرخۆشەکە ،رادێت و بەبێ ئەوە، خەوی لێ ناکەوێت. وەلێ لەوشەوەی کەبۆبەیانی کاتی خوێندنەوەی نامەکەیەتی ، سەرخۆشەکە پێڵاوەکەی داناکەنێت و، ئەمیش خەوی لێ ناکەوێت . بۆبەیانیش نامەی ماجستێرەکەی لەکیس دەچێت .
شێرزاد لەم چیرۆکەیدا ، هەوڵی داوە زانستێکی ووشکی دەروون ناسی ، بەزمانێکی شیرینی ئەدەبی سادە بنووسێت . زۆرشارەزاییانە ، کاریگەری بیردۆزەکەی زانای گەورەی رووسی (پاڤلۆڤ) ، لەسەر سلووکی مرۆڤ دەردەخات . هەروەک شێرزاد خۆشی لە پاشکۆی چیرۆکەکەیدا دەڵێت : (**ئەم چیرۆکە کەم تا زۆر پەیوەندی بە روانین و تیۆرەکانی پاڤلۆڤ و فرۆیدەوە هەیە .... بەڕادەی یەکەم ویستوومە چیرۆکی حاڵەتێکی سایکۆلۆژی لێ دەربچێ نەک تواندنەوەی تیۆرە سایکۆلۆژی یەکان ... لاپەڕە123**).

شێرزاد زۆر زیرەکانە مامەڵەی لەگەڵ پاڵەوان و رووداوەکاندا کردووە. زۆر شارەزایانە چیرۆکەکەی بە تیۆرەکەی پاڤلۆڤەوە بەستۆتەوە. هەر وەک خۆشی بەم شێوەیە باسی دەکات:

قاله = پاڤلۆڤ
من = سەگەکەی پاڤلۆڤ
پێڵاوی چەپی قاله= داگیرساندنی گڵۆپی ژوورەکەی پاڤلۆڤ
تەپەی پێڵاو = پارچە گۆشتەکەی پاڤلۆڤ
خەوتنی قاله = لیکی دەمی سەگەکە
خەوتنی من = تێربوونی سەگە برسی یەکە

بۆیەکەمینجار لەمێژووی ئەدەبی کوردیدا ، شێرزاد توانی ، بە شێوازێکی ئەدەبی شیرین ، باسی زانستێکی گرنگ بکات . لەڕێگای چیرۆکێکەوە ، توانی یەکێک لە تیۆریە مەزنەکانی زانستی دەروونناسی (سایکۆلۆژی) ، بە خوێنەری کورد ئاشنا بکات . شێرزاد هەوڵی داوە ئەدەب و زانستی دەروونناسی تێکەڵاوبکات. کەئەم کارەش هەروا ئاسان نییە ، بەڵکە شارەزایی و توانای خۆی دەوێت .

سەرچاوە:
گوڵی ڕەش . شێرزاد حەسەن . چاپخانەی تیشک . چاپی دووەم. 2003.